

שרתי לך, ארצי!

ב הומית ה-17 במאי 1977 — תאריך שכבר נכנס להיסטוריה הי עיברית? מת המישטר שלט ביישוב מאז 1931, ובמדינה מאז הקמתה. מתה, הרפובליקה הישראלית הראשונה. מתה, תנועת העבודה ההיסטורית, על ערכיה ותבניותיה הפוליטיות — התנועה המסורתית שהגיעה ארצה עם העלייה הראשונה בראשית המאה, הציונות הסוציאליסטית, "ארץ-ישראל העובדת", מפא"י בגילגוליה השונים. מתה ההגמוניה של "היישוב הוותיק", ישראל השנייה היא שקבעה את דמות

ליותר עליה. די הציון כי כל שרתי תואמים את ה"סטריאוטיפ הישראלי", "הצבר" סיגנונו של אדם מתבטא באלף אחד סמנים — הדימוי העצמי שלו, הגיבורים שהוא מחקה ביודעין או שלא-ביודעין, לבושו, התר-דיבורה, ואפילו תנועות-גופו. סיגנונו של מנחם בגין (שלא לדבר על סיגנונם של שני האדונים האחרים שהוכרו) רחוק מאד מן הסיגנון שאנו רגילים להגדירו כ"ישראלי". אם אפשר לדבר על "היפוכו של סיגנון", הרי בגין מייצג את היפוכו של הסיגנון ה"צבר"י.

* מסביב ייהום הסער: פלמ"חניק מחיות הנגב *

למכונת, תוך כדי זחילה על הכביש. בסיגנון התקופה: "היי, אתה שם, מה העניינים?... אני מרגיש אייון... שמע, חטפתי חרבון... אל תהיה כזה מין... אוש, אתה פרא-אדם... תפסת? תחזיק חזק!... תפסקי לזלזל כמו סוס... אין לך שכל בשביל שלושה מילימטרים... אל תעשה לי חור בראש..."

אני מאמין כי אותה תרבות חרי שה מתה סופית ב-17 במאי 1977, אחרי גסיסה של כמה עשרות שנים. איני רוצה לומר, חלילה, כי הליכוד הרג אותה. אני רוצה לומר כי ניצחון הליכוד כלל לא היה אפשרי, לולא גססה תרבות זו. כי הוא נגד אותה לחלוטין.

דליה, 47. אמפיתיאטרוניענק, אטיאט מכנסות ציעות הגבעות כי המונייהמוני צעירים.

המתים שרו בדליה

מי לא היה שם? 40-30 אלף צעירים. מתוך יישוב של 635 אלף, מבחינת האחור זים, משהו המקביל ל-150 אלף צעירים

אשר אני חושב על אותו סיגנון "ארצישראלי", עולה נגד עיני תמונה

* אידיאל-היופי הארצישראלי: נערה מחל"וסף *

אין זה דבר חיצוני, אפיקי יש לו ביטוי חיצוני מובהק. הדבר הוא פנימי, והוא נוגע לערכים רוחניים ותרבותיים יסודיים. אזי זה פאראדוקס, אבל האיש המדבר עדיכילידו על "ארצישראלי" מסמל את שגילתו המוחלטת של הסיגנון התרבותי שקראנו לו, כנעורינו, כטרם קום המדינה, "סיגן נין ארצישראלי".

אני מאמין כי אותו, סיגנון ארצישראלי היה תחילתה של תרבות חדשה. אני מאמין כי דורי היה עד לאחד התהליכים הבולטים מוסבריים ביותר בהיי העמים — התהוותה של תרבות לאומית חדשה, יש מאין, מעשה-בריאה מופלא ומיסתורי כמו פריחתו של פרח, כמו לידתו של אדם.

השילטון החדש, והיא מהווה עתה את ישראל הראשונה. כל זה כבר אמרנו. אבל נדמה לי כי המהפכה עמוקה עוד יותר. ארעיה כאן מהפכה תרבותית, הנוגעת ליסודות הוויתנו הרוחני נרת.

יורם ברונובסקי היה, כמדומני, הראשון שהצביע בכיוון הנכון. למחרת הבחירות אמר, במאמר שפורר רוגו רב בקרב המנצחים, כי את המהפכה מסמלים שלושה טיפוסים גלוחיים מובהקים — מנחם בגין, ה"רב" מאיר כהנא ושמואל פלאטורשוו. את הרגז עוררה המילה "גלוי תיים", וזה תוכן הדברים. אפשר

מאת אורי אבנרי

בישראל של היום. פרשנו שמיכות ומחצלות. ישבנו, הסר חובבנו, ערכנו היכריות. החלטנו בדיחות, השמצות, קינטורים. חיכינו לתחילת פסטיבל-הריקודים הגדול — כשם שבני יוון העתיקה, שנהרו מכל קצות הלאס, המתינו לתחילת האולימפיאדה הקדושה. והם רקדו. עשרות לחקות מקיבוצים, ממושבים, מתנועות-הנוער, ממועדונים בי ערים, הריקודים והמחולות של ארץ-ישראל החדשה, הצעירה, שלנו. מכל גילויי התרבות של הימים ההם — יותר מן הסיפורות והשירה, יותר מן התיאטרון והארכיטקטורה, אולי אף יותר מן הלחנים — ביטאו הריקודים את רוח התרבות החדשה שקמה — או שהאמנו כי קמה. אחדים מהם היו מלאכותיים, אך רבים היו צמיחיים, פרי תחושה סיגנונית אותנטית. וגם המפיקים נבעו לפחות מחיפוש כן אחר סיגנונית שיבטאו את ההיים החדשים. לקראת הסוף הופיעה קבוצה של גברים

החרוטה ביוכרוני כמו תהריט עתיק. הפסטיבל של דליה, קיץ 1947. שחרנו סנדר ישן, שעמד להתפרק — כך היה נדמה — בכל רגע. הוא המתין לנו בסימטת בית-השואבה בתל-אביב, ליד אולם הפץ (שהפך, לימים, קולנוע מתמיד), כדי לנסוע למקום-המאורע ביחד. היינו קבוצה של חברים, בני 17 עד 24, שקמה שנה לפניכן כדי להוציא כתביעת מאולתר בשם במאבק, שהייתה מוקדש כולו לניתוח ולגיבוש אותה. סיגנון ארצישראלי חדש ומיסתורי, שבו ראית משמעות מדינית, חברתית ותרבותית בגאווה-נעורים הדבקנו על דפנות הטנדר, את המודעות של כתביהעת, שעורר אז ויכוח עצום ברחבי היישוב הקטן.

כבר ביציאתנו מתל-אביב השתלכנו בשירת מכונת מכל הסוגים, גיפיים ומשאיות ואוטובוסים ופרייבטים (שהיו אז מעטים, ורובם מיסכנים ומשומשים מאד). ככל שהתקרבו להריימנשה, הלכה שיירה זו והצטופפה. עברנו את פתח-תיקוה, רעננה, בית-לחיה, חדרה, השיירה הפכה לרום אדיר. צעירים וצעירות עליונים, מתלוצצים, שקראו זה אל זה ממכונת

* תמונה שפורסמה בגיליון העולם הזה (556) מיום 20.5.48, הגיליון שדיווח על טכס הקמת המדינה.

* לקראת האטון (העולם הזה 2072), הנפיליה (העולם הזה 2073).